DÉPOT LÉGAL
Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ 11 — SỐ 1100 NGÀY THỨ NĂM 26 AOUT 1937

TIẾNG-DÂN

MỖI TUẦN XUẤT BẢN BA KỲ : THỨ BA, THỨ NĂM VÀ THỨ BẢY
Số 123, đường Đông-Ba, HUẾ
Điện-thoại số 52. — Dánh giây thép : TIENGDAN HUE

Chủ-nhiệm kiêm chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

GIÁ BÁO : MỖI SỐ 05 CẮC
TRONG NƯỚC: Một năm 6$00 — Sáu tháng 3.10 — Ba tháng 1.60
PHÁP VÀ THUỘC-ĐỊA PHÁP: Một năm 7$00 — Sáu tháng 3$00
NGOẠI QUỐC: Một năm 11$00 — Sáu tháng 6$00
Mua báo và đăng quảng-cáo xin trả tiền trước.

Một sự hòa giải hơn mấy chục vụ được kiện.

PHẢI CHĂNG
NGƯỜI ANNAM thích kiện nhau ?

« Rõ dân Annam hay kiện nhau quá! » Đó là câu của một vị quan cai trị người Pháp, thường ngày nhận được những đơn kiện đưa đến Tòa mà sanh lòng chán ghét, vì trong những đơn ấy lắm cái viết bằng quốc-ngữ.

«Cứ sanh sự, rồi rập nhau đi kiện!». Đó là câu của một vị quan địa phương Annam ta đương lúc bận việc, thấy dân xả kéo nhau cả tụi vào trình đơn kiện, nên ban lời quở.

Nói «dân Annam hay kiện», theo hiện trạng ngày nay, thật không ai chối cải được, nhưng sở dĩ gây thành cái thói tục không tốt ấy vì đâu ?

Theo học thuyết lưu truyền xưa nay, vẫn khuyên dân không kiện (必也使無訟), mà nhưng kẻ «sử tụng, ta tụng», bị xã hội đều khinh bỉ, cho là sanh sự... đáng lẽ dân gian ít có mối kiện mới phải ; nhưng xét về thực tế thì ở các cửa công, tưởng không ngày nào không đơn kiện !

Theo chỗ ký giả quan sát thì nguyên nhân «nhiều vụ kiện» nầy là vì mấy cớ :

1/ Dân trí trình độ thấp kém, không mở tầm con mắt ra trông đến việc cạnh tranh to lớn, cũng không thấy rõ lợi hại tương lai, chỉ theo lòng ghen ghét vụn vặt cùng lời xui dục dâm dốt, mà gây chuyện với làng xóm cùng người chung quanh mình.

2/ Vì chế độ pháp luật chưa phổ cập, dân gian phần đông ngu dốt, bị bọn hào cường áp chế, khuất ức nhiều bề, không sao kham nổi, buộc phải kêu ca.

3/ Theo thói quen lưu truyền, việc xử đoán, thường theo ý thương ghét của quan, lệnh quan tức là luật. Lẽ thẳng mà quan không ưa cũng thành ra quấy; người vay mà được quan bênh vực, cũng là vô tội. Vì thế, nên làm mồi cho bọn sanh sự kiếm việc đưa đến cửa công làm lụy người để bỏ ghét.

Chứng cho thuyết trên, hãy trông cái gương trên lịch sử nước Pháp (dưới nầy theo bản sách Francinet của G. Bruno).

Nước Pháp về khoảng vua Louis 11, có nhiều nghề chiếm độc quyền, dưới chế độ thiện lệnh bất công (corporations privilégiées), nào tiệm bán đồ cũ kiện anh thợ may đồ mới, thợ sửa giày cũ kiện thợ đóng giày mới, nào thợ làm nút áo bằng xa cừ, kiện kẻ làm nút áo bằng vải... ôi thôi ! vô số là vụ kiện do lòng ganh ghét và ganh lợi. Người ta tính một thành phố Paris mà thường năm tiêu phí về vụ kiện ganh nghề dành lợi ấy có đến 800.000 quan.

Ấy vậy mà sau chế độ đã cải lương, nhân dân được trạch nghiệp tự do, dân trí trình độ đã cao, pháp luật thẩm phán được công bình, nhân dân hiểu biết sự kiện nhau là vô ích mà có hại, tự nhiên những vụ kiện kia càng giảm bớt. Từ năm 1858 đến năm 1862, vụ kiện đưa ra trước tòa án sơ cấp (1ère instance), đã giảm đến 3.200 vụ ; tòa giải hòa (Juge de paix) ở các tổng điều giải được 1.500.000 vụ, đến tòa án thương mãi, vụ kiện cũng giảm được rất nhiều....

Rõ là một sự tấn bộ, ai nấy đều công nhận.

Nhân thế, người ta nhận ra rằng sự tự do với công bình không chỉ không gây ra mối bất hòa trong dân gian, mà lại đem sự hòa bình lại cho xã hội. Mà trình độ dân trí đã khôn, biết suy xét, biết ăn ở theo lẽ phải, không hay có sự thù riêng hiềm vặt với người chung quanh mình, mà rủi có sự bất bình xảy ra cũng biết xếp đặt theo cách hòa giải êm đềm, không mấy khi sanh ra vụ kiện.

«*Được kiện mười bốn quan năm, thua kiện mười lăm quan chẵn*», câu tục ngữ ta cũng như câu tục ngữ tây :

«*Một sự hòa giải hơn 50 vụ kiện hơn*».

Câu nói lịch duyệt thay !

THỨC-TỰ-DÂN

Đội quân Đông-dương đi Thượng-hải do Thiếu-tá Audegnis chỉ huy

Đội quân Đông-dương phải đi Thượng-hải để phòng bị, lấy lại mấy nơi Hanoi, Bắc-ninh, Pha-lai và Quảng-yên — theo báo ngoài Bắc, chỉ có 650 người, mà nửa Pháp nửa Nam — và do Thiếu-tá Audegnis chỉ huy.

Trả lời chung

Sau cuộc bầu cử Dân-biểu ngày 1er và 8 Août dân nay, bản báo tiếp được nhiều bài nói về việc bầu cử và các bản sao đơn kiện, song không thể đăng được, vì nhiều quá và việc đã qua mà còn sai trích công kích lẫn nhau không ích gì.

T. D.

CHUYỆN ĐỜI

Già ? Thiệt ?

Ở ngoài Bắc vừa rồi có một cô gái tân thời vừa gặp một cái ô-tô-bus, tên nói tiếng Annam là một cái tai nạn, mà cái tai nạn mới xứng với một cô gái tân thời làm sao ! tai nạn rất cấp và !

Đã gọi cô gái tân thời tức nhiên có ấy phải bận áo Lo-mage, đi giày cao gót, xách cả bót đầm... Cái bộ đồ Lo-mage vẫn cô ta lại đăng mỗi, in sát theo cả đường hình nổng đo của người cô, nhất là cặp vú nở to, làm cho người ta cả thèm mườn tượng hai quả đào non ở dưới một lớp hàng mềm mại...

Nhưng cũng không hơi đâu mà tả cho ra cái hình vóc cô gái tân thời. Cốt nhất là ở cái tai nạn đã xảy ra :

Bữa đó cô ta đi giạo phố, có lẽ cảm cảnh phiền ba não nhiệt, đương tiết mất đưa tìm một công tử kim thời, hay vì rất ro sao thì không biết mà cái chiếc giày cao gót của cô lại đụng nhằm cái gánh nồi chảo đậu đen của một chị bán hàng ! Ôi giày lấm chưn, nhép đến ống quần .. cái đó là lẽ tất nhiên, mà cái lẽ tất nhiên hơn nữa là chị hàng chảo cũng không thể làm thinh được. Mình là người thể diện, nhứt định là phải xử trí cho. Vì vậy mà cô ta định mở cái bót đầm để thu xếp. Nhưng có lẽ vì cái cô rằng trong bót đầm chẳng qua đựng những đồ trang sức chứ không có một đồng xu nhỏ nào, nên cô mở bót ra rồi đóng lại, lại nhờ dỗ lý sự mắng chị nọ, rồi rảo bước đi. . Chị hàng chảo kia cũng không ngừa, nhứt định không cho đi, bèn nắm áo lại. Trong khi hin xé, chiếc áo cô ta bị đứt khuy, cô vội gì trong mình cô ta rơi xuống cái đẹp. Té ra là cái vú .. giả, bằng cao su ! Bạn trẻ con chạy lại la ó ầm lên, rồi đưa chân ra đá cái vú cao su như đá quả bóng ! Ngay quả cô ta nhảy phóc lên một chiếc xe mà dông mất !

Câu chuyện nầy thấy có báo thuật lại mà có ý chế nhạo cô gái kia về hai cái vú giả. Mình thì không, mình có trách cô ta chăng là trách sao đã rất đụng chưn vào nồi chảo của họ mà không khéo xử trí để

(Xem qua trang 2 cột 3)

Lạcnhân

BÀI ĐỘC GIẢ

Cách giáo dục cảm hóa của Cam-Địa

(Tiếp theo)

« Tôi vẫn phản đối sự hành phạt nhục thể. Chỉ nhờ có một lần nào đó tôi có hành phạt đứa con tôi theo cách ấy thôi. Từ nay tôi nghĩ không ra, không biết dùng phương pháp đó hợp lẽ hay không. Chắc rằng không, phương pháp ấy hẳn không tốt, vì nó phát sinh do sự giận dữ và ưa thích hành phạt thôi. Mà nếu nguyên do sự hành phạt ấy, vì sự phiền muộn của tôi sinh ra, có thể cho là được. Nhưng không, lúc ấy nguyên do rất là phức tạp. Nhân việc đó, nó làm cho tôi phải suy nghĩ và buộc phải tìm cho ra một diện pháp hợp hơn để răn phạt học trò. Có đến không biết phương pháp nầy có hiệu quả gì không. Đứa bé kia chẳng bao lâu quên mất sự ngăn nhiên kia, và học hành coi bộ không tấn tới gì. Nhân đấy tôi được một dịp để biết rõ bổn phận một thầy giáo đối với học trò phải thế nào.

« Sau cũng có nhiều « ca » xảy ra, vì tánh hạnh xấu xa như thế, nhưng tôi chẳng hề dùng đến hình phạt nhục thể nữa. Và, trong thời kỳ tôi thí nghiệm cách giáo hóa tinh thần bọn học trò trai gái theo học với tôi, tôi mới rõ lần lần cái dũng lực của tinh thần đến bực nào.

« Chính lúc lưu trú tại đồn điền Thác nhỉ ư Thái, nhờ ông Kallenbach làm cho tôi chú ý tới một vấn đề lần nầy tôi không hề để tâm tới. Như tôi đã nói, tại đồn điền ấy có đôi đứa bé ngỗ nghịch xấu xét, trong lại có đứa nhác nhớn là khác. Ba đứa con trai của tôi đều ở chung lộn hằng ngày với chúng, cũng như các đứa bé khác vậy. Cảnh ấy làm cho ông Kallenbach lo lắng ; ông cứ nghĩ tới tánh nết xấu xa của mấy đứa bé kia, sẽ làm cho con tôi bị tiềm nhiễm sau nầy tất có hại

« Một ngày kia, ông ta nói với tôi: «Theo phương pháp của ông, đem mấy cậu bé để ở lộn lạo với bọn trẻ con xấu nết kia, thật làm tôi chẳng an tâm chút nào. Ăn chung ở lộn như thế, không có hiệu quả gì hơn là làm cho mấy cậu bé trở thành bất lương đó».

« Tôi nhờ lúc ấy, lời ông nầy chẳng làm tôi bận trí chút nào, và tôi chỉ trả lời : « Sao lại có sự phân biệt giữa con tôi và mấy đứa bé nhác nhớn kia là gì? Tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm kia mà. Mấy đứa bé lười biếng kia sở dĩ đến đây, chính vì tôi cầu nó đến. Lẽ tự nhiên là chúng nó và mấy người đỡ đầu của chúng kia, một hai cho tôi phải gánh lấy trách nhiệm ấy. Chúng ta vẫn biết tai đây, chúng ta phải chịu nhiều nỗi thiệt thòi đối với chúng mà. Nhưng bổn phận của tôi rất tầm thường. Tôi phải giữ chúng ở đây, và mấy đứa con tôi phải ăn ở chung cùng luôn luôn với chúng. Chắc ngài không muốn, ngay bây giờ đây tôi phải làm cho mấy đứa con tôi hiểu rằng chúng có vẻ cao thượng hơn bè con kia sao ? Dạy cho chúng có cái tâm giác tự cao ấy, tức là làm cho chúng sẽ ở ăn vào một con đường xấu xa đấy ; sự ăn chung ở lộn ấy, chẳng là làm cho bọn bé con có một cái ý tưởng đúng đắn, lại con tôi nhờ đó học được cách biện biệt rành rẽ thị phi. Sau lại chẳng nghĩ, nếu trong bọn có đôi đứa tốt, chúng lại không có thể làm cho ảnh hưởng đến bạn bè cải ác sao chớ ? Dù sao đi nữa, tôi không thể nào đuổi mấy đứa bé đó được. Chúng ta phải nhận lấy đều không may có lẽ xảy ra vì cảnh ngộ nầy chứ ».

« Kallenbach lắc đầu, nhưng vẫn mặc đầu, tôi vẫn biết hiệu quả sau nầy không gì xấu xa. Trẻ con tôi không tiềm nhiễm tật xấu vì thế thí nghiệm của tôi đó đâu. Tôi giám quyết, nhờ đấy chúng được hưởng lợi nhiều. Nếu lâu nay chúng có vẻ kiêu ngạo, thì nay sẽ tiêu diệt ngay, lại còn tập quen cách ăn chung ở

(Xem tiếp qua trang 4 cột 3)

TỪ Á SANG ÂU

CUỘC TRUNG-NHẬT

Không-quân Tàu sắp sửa đánh lấy thành Thiên-tân — Quân Tàu phóng ngư-lôi vào chiếc kỳ-hạm «Xuất-vân» Izumo của Nhật — Tàu nhận chìm 6 chiếc tàu buôn của Nhật — Nhật định rước Phổ Nghi về Bắc-bình lập ra nhà Hậu Thanh — Nhật đem thêm viện binh và phản công rất dữ, nhưng đều bị thất bại — Quân Tàu thắng thế ở các mặt trận — Thanh-đảo Quảng-châu cũng nghiêm trọng — Nội tình nước Nhật có việc rắc rối

CHIẾC KỲ HẠM XUẤT VÂN «IZUMO» CỦA NHẬT BỊ NGƯ-LÔI CỦA TÀU BẮN NHÀM

Thượng-hải, 18-8 — Trong đêm 17 một chiếc ngư lôi hạm của Tàu đã toan bắn ngư lôi vào chiếc kỳ hạm Izumo của Nhật nhưng không thành. Qua bữa sau một chiếc tàu nhỏ của Tàu thả một trái thủy lôi khác trúng nhằm, chiếc Izumo bị thương khá nặng nên phải nhổ neo chạy đậu ở phía dưới giòng sông Hoàng phố. Chiếc Izumo là chiến hạm to nhất của Hải quân Nhật, viên Thủy sư đô đốc và bộ Tham mưu đều ở trên chiếc tàu ấy.

6 CHIẾC TÀU NHẬT BỊ CHÌM Ở SÔNG HOÀNG PHỦ

Thượng-hải, 18-8 — Sáu chiếc tàu buôn của Nhật : Rakyomaru, Choyomaru, Sezemaru v. v... đậu ở Pataung bị quân Tàu bắt dẫn ra giữa sông Hoàng phố khỏi tô giới Pháp, rồi bắn chìm hết để tuyệt việc giao thông trên sông đó. 6 chiếc tàu ấy trị giá 100 triệu đồng.

NHẬT ĐỊNH ĐEM VUA PHỔ NGHI VỀ BẮC BÌNH LẬP RA NHÀ HẬU THANH

Bắc bình, 19-8 — Sau khi chiếm được Bắc bình, Nhật lại đang họp Hãn gian làm rối, lập ra hội địa phương duy trì để trang triều Tôn Thi đều giang trước là thế hệ của Lý hồng Chương ở Thiên tân. Nhật đem Cao tăng Nhật làm chủ hội. Duy trì ở đó, Cao là một tay quân phiệt ở Bắc dương lúc trước. Nhật định sắp đặt xong công việc là đem vua Phổ Nghi về lập ra triều hậu Thanh.

QUỐC DÂN ĐẢNG QUYẾT NGHỊ 7 ĐIỀU

Nam kinh, 18-8 — Ban Trung ương chấp hành của Quốc dân đảng đã phát 7 điều ủy nhiệm cho các đồng viên tuân theo trong lúc nước nhà có việc nầy : 1) Phải ngăn nhất tuân theo luật pháp nước nhà và qui tắc của đảng trong lúc biến cũng như lúc thường. 2) Phải hết sức tuân theo mệnh lệnh các nhà quân sự ở địa phương. 3) trong lúc nguy phải đi trước quân chúng mà lui thì phải đi sau. 4) Phải tự ra trước quân chúng khi có lịnh trung binh hay quyên lương. 5) Phải làm tiêu tan những sự bất hòa giữa đảng viên và người ngoài đảng để cùng nhau mưu việc cứu nước. 6) Giữ bí mật việc quân sự và công sự trong việc duy trì trật tự trị an. 7) Phải tìm cách đoàn kết và cấp bách giúp cho các cơ quan của đảng.

NHẬT ĐEM THÊM VIỆN BINH PHẢN CÔNG GẤT CÁC MẶT TRẬN QUÂN TÀU

Đêm 19-8 — Quân Nhật đông đại bác đánh rất dữ vào ga phía bắc Thượng hải, bị quân Tàu liều chết đánh đuổi phải chạy.

Ngày 20-8 — Quân Tàu lại đánh vào cửu vòng Dương tử, sau 2 giờ đánh kịch liệt quân Nhật chết nhiều. Máy bay Tàu liệng bom xuống miền Hồng kiều. Máy bay Nhật liệng bom phá cái cầu cầu ở phố Qui sơn.

Ngày 20-8 — Ở đường xe lửa Tinh-Hán, cách phía nam Chang hoa Tiên quân Trung ương đã sắp đánh quân Nhật rất kịch liệt, quân Tàu đột nhiên đánh vào mặt Cho-chow tiến lên phía Bắc. Quân Tàu có 2 sư đoàn đã đến Kuan, tiến về hướng phía quân Nhật ở Chang hoa Tiên.

Máy bay Nhật chực đánh phá Hán khẩu bị máy bay Tàu đánh đuổi bỏ chạy không giám tới.

Ngày 20-8. — Máy bay Nhật thả trái phá xuống Hàng-châu, bị súng đại bác Tàu bắn đã quá phải chạy lui. Sau 7 chiếc máy bay Nhật ở Tăng-ninh và 10 chiếc ở Thượng hải tới thả bom xuống 6 ở-anh nhưng nơi nầy không bị bại máy Nhật chiếc máy bay Nhật đi thám thính ở Tịnh-hải bị đánh rớt.

Máy bay Tàu lại thả bom đốt cháy đại bản doanh quân Nhật ở Thượng-hải.

Ở miền Giang-hoài-Ngô-Tăng, quân Tàu đánh áp đuổi quân Nhật đã tới cách thị trấn Quốc tế

(Xem qua trang 4 cột 1)

Hùn một tài-liệu vào việc kỷ-niệm nhà đại-học-giả
TRƯƠNG-VĨNH-KÝ

(Bài ngự-thi của đức Đồng-Khánh đưa Tiên-sinh về Nam, do cụ Hà-Đình Nguyễn-Thuật ứng-chế phụng thảo)

Kể tiên thời nhân vật nước ta, mà tinh thông tây học trước nhứt, có hai nhà danh nhân là Nguyễn-trường-Tộ và Trương-vĩnh-Ký.

Nguyễn tiên sinh, học gồm cả binh sự, chánh trị, ngoại giao, nhiệt tâm về mặt cải tạo quốc gia xã hội, xem mấy bản tấu sớ và điều trần, rõ là một tay có tài kinh quốc, có chí cứu đời, không chuyên về một môn học vấn.

Còn Trương tiên sinh thì chuyên mặt văn học, cốt du nhập tây học vào học giới nước nhà, mà tự mình mở ra đường mới để dìu dắc người sau. Kể tây học ở nước ta, có một ngón tay, trước phút kể Trương tiên sanh. Tiên sanh thật có công to trong học giới ta, tưởng không đời nào quên được.

Về mặt học vấn uyên bác, trứ tác phong phú, công phu trọn đời mài miệt trong rừng văn biển sách, mở đường cho người sau ; cùng trên trường giao tế phiên dịch, lên sang Tây, lúc ở kinh Huế, các báo đã thuật nhiều, không phải lập lại. Đây ký giả xin lục bài thi của đức Đồng-Khánh tiễn Tiên sinh về Nam, do cụ Hà-Đình soạn. Đọc bài thi ấy cũng thấy nhân cách tiên sanh là thế nào (*Lời người dịch*).

Phụng ứng chế tổng Trương-vĩnh-Ký
奉應制送張永記
hoàn Nam trung
還南中
HÀ-ĐÌNH 荷亭

Thương hải hoành lưu nhật,
滄海橫流日
Đơn khu kiếp hỏa dư.
丹丘劫火餘
Ân ưu bi ngã ngộ,
殷憂悲我遇
Nhứt nhật luyến thùy thư.
一日眷誰書
Quốc vận phùng đa cố,
國運逢多故
Lương tài đục bị như.
良材欲被如
Giang sơn thông tú dục,
江山會秀氣
(Xem qua trang 3 cột 1)

ai độc giả

LAO-ĐỘNG VÀ NÔNG-DÂN

Rạộng năm nay nhiều chỗ mất. Mùa mất thì giá lúa cao; mà giá lúa bán cao chừng nào, thì người làm lũ càng khổ chừng nấy.

Trong hơn một năm nay, ở các sở công, tư, những cuộc nghỉ việc, tuy nhiều điều yêu cầu, mà điều cốt yếu nhất, là xin tăng lương. Vì đang lúc mất mỗi vật gì ở Đông-Dương đều lên giá, số tiền công hàng ngày không thể đủ nuôi sống một gia đình, nên đều yêu cầu ấy vẫn thiết thực:

Thử tính lương một người thợ trung bình mỗi ngày 0$40. Gia đình gồm một vợ và hai con:

Ba bữa ăn: 0$30 (tính gạo, đồ ăn, cải). Thuốc hút, tiêu vặt: 0$05, còn dư 0$05.

Số tiền dư 0$05 dùng nhiều việc lắm: để dành may áo quần, nhà cửa, đau ốm v. v. Nếu có việc gì bất thường xảy ra, thì đành dụm tiền một năm không bằng tiêu một việc.

Đó là thợ làm sở lớn nhất định. Đến thợ không có sở làm nhất định, lất vất chỗ nầy một tháng, nhà kia vài ngày, hạng sau mới khổ hơn hạng trước nhiều: họ làm không chừng, tháng có tháng không.

Trong lúc nghỉ ấy, họ phần nuôi miệng, phần nuôi vợ con, phải vay kiếm... Tình cảnh sống vất vả, lại không chắc chắn. Nhưng họ còn sướng hơn bọn nông dân.

Cảnh sống của bọn nông dân, thường e khó bút nào mà tả cho xiết.

Làm việc từ 5 giờ sáng, lúc mặt trời, chưa mọc, cho đến tối đỏ đèn, cả thảy 13 giờ (có nghỉ trưa độ nửa giờ) mỗi ngày họ chỉ lãnh độ 0$12, 0$15. Ăn không khi nào toàn gạo, lúc trộn sắn, lúc trộn khoai, đỗ ăn thì muối, ruốc... Làm nhiều, tiền công ít, lại việc không thường, mỗi năm được tám chín tháng có việc; ngoài ra, dặm vá một đôi nghề mà họ kiếm không quá một giác mỗi ngày. Nếu không may, vợ ốm con đau, phải vay mượn chỗ nầy chỗ khác; vì vậy cho nên dân lao nông ta, không ai không nợ; mà đã có nợ thì khó lòng phải sạch.

Ai cũng biết chán rằng, giải quyết vấn đề lao động xứ nầy, không chỉ phiền phức bằng!

Mở mang công nghiệp, thương nghiệp, kỹ nghệ, cũng chưa đủ; vì nó cung cấp việc làm cho số ít người. Cần phải chấn hưng nông nghiệp, là nghề của phần đông dân ta.

Chính phủ hiện đang nghiên cứu mở mang rộng đất (hơn 45 vạn mẫu tây) để có thể cung cấp lúa gạo cho dân ta đủ ăn. Một cuộc công tác đủ nuôi sống nhiều người trong thời gian khá lâu. Chúng ta mong rằng công việc vĩ đại ấy thực hành cho chóng.

HUIT

KHÁCH-TRÚ Ở HUẾ CÓ ĐẶT MÁY VÔ TUYẾN-ĐIỆN ĐỂ NGHE TIN

Cuộc Trung-Nhật làm cho Hoa-kiều các nơi sôi nổi. Ngoài sự bàn quyên tiền, tại Huế, Hoa-kiều có chung tiền nhau đặt một cái máy vô tuyến điện tại chùa Hải-nam ở phố Gia-hội để nghe tin tức về nội tình nước Tàu.

Xem chừng Trung-hoa lúc nầy không thối lui trước thái độ Nhật nữa. Chờ xem.

chuyện đời

(Tiếp theo trang 1)

đến xảy ra chuyện tồi tệ, chớ thật ra mình không nỡ nhạo về chuyện vô giá trị nầy. Bởi không nỡ chế nhạo mà tưởng mình cũng nên thương hại cho cô đã gây chuyện rồi ra ở giữa đám đông người.

Cái vô giá của cô gái tân thời nầy vì bị người ta chế nhạo là vì nó là một vật mới. Cho đến vô giá có khác chi đồ lông mày, đánh mái tóc, dồi phấn? Mà các người công kích các cô đến vô giá, nào đã chắc không có những bà vợ, những cô con phần cấp. Thì ở chỗ làm tốt cái bộ mặt, cái cặp mắt, cho đến sắn sóc cho cặp vú, nó có khác gì? Huống lại chính bọn đàn ông chẳng mình mà vận Âu trang nào khỏi nó lệ theo thời chuộng mà đến cặp vai ngang xuống xuống?

Cái mặt cớ nên khiến cho mình đừng nên nhạo cái cặp vô giá, là vì mình ở trong đời toàn cả sự giả kia mà! Ta thấy cậu công tử vào nhà quí chưng làm sổ nầy sổ nọ, đỏ cái giấy có đóng dấu... mà thực là giấy cậu tạo ra. Ta thấy ông nọ đeo cái thẻ bài hàng lâm viện... nhưng thật ra ông có biết chữ nào mà cho xứng với cái tên của viện hàn lâm? Thời không giả chớ gì?

Nói tới một bực nữa, nếu cặp vú của người đàn bà không quan hệ đến sức mạnh, mà sửa sọn cho nó cốt để làm vẻ đẹp, thì làm thế nào cho người ta trông nó đẹp là được, chớ thiệt với giả mà chi. Bộ vô giả kia, nếu không có sự rải ra xảy ra, và nếu có chắc nó có thể giữ kín nhiệm mãi mãi, thì nó tuy giả mà ai cũng cho là thiệt, cũng không hại gì.

Nói rộng ra những chuyện khác trên đời, mỗi khi mình phải bình nhựt người mà nói họ giả làm đạo đức, giả liêm sỉ v. v... trông cũng chưa đáng lắm. Vì nếu họ có cái hành vi gì đáng với đạo đức liêm sỉ, thì mình cứ mừng, khen cho họ đi. Họ là giả chăng? Mà họ có thể bởi những lời khuyến khích của mình mà giữ mãi cái giả đó, thì cái giả ấy cũng không sao. Vì vậy mình trông không cần gì phân biệt giả thiệt, cứ bằng ở sự thực mà thôi, miễn là cái sự thiệt nó ích cho mình cho người là được.

BẮT MẤY NGƯỜI THỢ SỞ XE LỬA SAIGON

Ngày 9 Août, tại dépôt sở xe lửa Saigon có mấy người bị bắt: sốp-phơ Ty, Đỗ-duy-Âu, thợ máy Phạm Cương, Trần-văn-Hữu, Trần-văn-Tao cùng 2 người thợ Hiếu và Chi.

Sau đó, Chi được tha, còn mấy người kia bị tống vào khám lớn Saigon.

Chưa biết nguyên nhân vì sao.

(*Theo Le Flambeau d'Annam*)

KHO CHUYỆN

Viên Lãnh sự Tàu ở Hanoi là Vương thế Trạch đáp máy bay về Nam kinh hôm trước để tăng sự tại bộ Ngoại giao. Hiện viên Lãnh sự Tàu mới Lưu ý-a Châu đã tới Hanoi.

Cô Bùi thị Cầm, con bà Bùi quang Chiêu ở Sadec (Nam-kỳ) vừa có tin đỗ bằng cấp cử nhân luật ở Pháp. Cô là người gái Việt nam đầu tiên đậu văn bằng ấy. Hiện đã ghi tên vào hội luật sư ở Paris.

Theo «Đông tinh», chú khách Quảng đông Mã tường Hy, buôn bán ở Chợ lớn (Nam kỳ), đã có vợ con ở Tàu rồi, thế mà qua xứ «An lâm» nầy lại nói là chưa chi hết. Có thể chú mới «mồi» được cô Bản Quốc nào đó.

Vừa rồi vợ con của chú ở Tàu qua, làm cho cô Bản đứng đưng, tức nổi mình bị gạt, hôm 15 Août, cô bèn xách dao lên chém vào mặt vợ lớn và chồng mình mấy lát, rồi xách dao tới bót thú tội.

Nam-triều bỏ ra 12 vạn đồng tăng lương các viên chức và binh lính

Hoàng-thượng đã ra Dụ chuẩn định tăng lương 15% cho các viên chức lương bổng đồng niên từ 660$00 trở xuống, như ngạch thừa phái, hạng cũ và hạng mới; thơ ký lục sự các tòa Nam-án; các giáo viên ngạch mới, từ hạng nhì trở xuống, và các trợ giáo; ngạch nghi lễ; ngạch công-tác, các võ quan và binh lính v. v...

Còn các viên chức làm việc theo hợp đồng (personnel contractuel) chỉ được tăng 13% thôi.

Việc tăng lương nầy thi hành từ ngày 1er Janvier. Thế là các viên chức và binh lính được lãnh số lương tăng từ đầu năm tây đến nay.

Một viên cảm bắn súng lục vào đầu tự tử

Đêm 17 rạng ngày 18 Août, viên cảm Maurys ở bốp Tong (Sơn-tây), không biết vì cớ gì, thừa khi khuya vắng, nhà bắn súng lục vào đầu tự sát trong phòng ngủ.

Đạn xuyên qua mũi lên trên đầu, có miếng da bay dính vào trần nhà.

YẾT THỊ

Hủy việc đấu giá

Ngày 7-8-37 Tòa Khâm-Sứ Trung kỳ có yết thị đấu giá về việc vận tải thơ từ có trợ cấp của nhà nước, và về việc vận tải hành khách và hàng hóa bằng xe hơi từ Saigon — Lôcninh — Kratié — Stung - Trung — Khong và Pakse.

Nay việc đấu giá ấy hủy đi.

Ai muốn biết địa dư, lịch sử, v.v., của tỉnh Kontum và nhất là công cuộc thực dân của người Nam ta ở trên ấy;

Ai muốn biết tinh tình phong tục của giống người Mọi: tục mê tín, cách tổ chức xã-hội vv...

Thì hãy đọc cuốn:

MỌI KONTUM

là một cuốn sách nghiên cứu rất công phu.

Giá 0$65, có bán khắp các hàng sách. Mua buôn mua lẻ hỏi tại Imprimerie MIRADOR HUẾ

Cước phí gởi sách người mua chịu.

Tại Tiếng Dân cũng có bán.

Học sinh xin vào học trường «Hồ-Đắc-Hàm» nên để ý:

Bổn trường tiếp được rất nhiều đơn xin vào học trong (INTERNES). Bổn trường xin bá cáo cho phụ-huynh học-sinh biết rằng:

1· — Hiện nay Ký-túc xá (internat) của bổn trường đã hết chỗ rồi; bắt đầu ngày nay bổn trường chỉ nhận học trò ngoài (externes) nữa mà thôi;

2· — Học-sinh nào đã gởi thơ giữ chỗ ở trong, hãy làm đơn (theo kiểu trong quốn Điều-lệ) gởi gấp về, để nhà trường sắp đặt;

3· — Người nào đã nộp đơn xin vào học trong (interne) rồi, mà đến kỳ hạn 5 Septembre không nhập trường và cũng không gởi thư về nói trước, bổn trường sẽ coi như là không xin vào học trong nữa;

4· — Muốn giúp học sinh ở xa mà không thể học trong được, lại không có nhà quen ở Huế cho tiện việc học ngoài, bổn trường sẽ tìm và chỉ giùm nhà gần trường có đủ điều kiện để gởi học sinh ở học. Hãy viết thơ về ngay để trường lo liệu.

Xin nhắc lại: ngày khai giảng là ngày thứ hai 30 AOUT 1937. *Huế, ngày 14 Août 1937*

Trường «HỒ-ĐẮC-HÀM» bá cáo

CẦN DÙNG nhiều người đã tư cách để kỳ thác học sinh đi học trường «Hồ-đắc-Hàm». Xin cho biết gấp để thương lượng.

CHÍNH-PHỦ ĐÔNG-PHÁP

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

KỲ THỨ NHÌ NĂM 1937

900.000 đồng bạc

Chia làm NĂM BỘ mỗi bộ 180 000 vé, mỗi vé 1 đồng bạc, (NAM KỲ, CAO-MÊN, BẮC-KỲ, TRUNG-KỲ và AI-LAO). Nơi xổ định ở HANOI, và thôi bán vé trước ngày xổ 2 ngày. Các ngày xổ số sau nầy:

8 Août, 9 Septembre, 14 Octobre, 2-12 1937 và 8-1-1938

Mỗi lần có 4029 số trúng như sau nầy:

1 số trúng	4.000$	4.000$
3 »	1.000.	3.000.
60 »	100.	6.000.
360 »	50.	18.000.
3.600 »	10.	36 000.
4.029		72.000$

Có năm số lớn chung cho cả 5 bộ

Xổ tại HANOI ngày 6 tháng giêng năm 1938

1 số trúng 100.000$ 1 số trúng 40.000$

1 » » 20.000. 2 » » 10.000.

Những vé hoặc trúng hay không trúng về năm kỳ mỗi của năm bộ đều được dự vào cuộc mổ chung lấy 5 lô lớn.

CHÚ-Ý: BỘ NAM-KỲ từ số 000 000 đến số 039.999 và từ số 100 000 đến số 139 999 — BỘ CAO-MÊN từ số 200 000 đến số 239 999 và từ số 300.000 đến số 339 999 — BỘ BẮC-KỲ từ số 400.000 đến số 439.999 và từ số 500.000 đến số 539 999 — BỘ TRUNG-KỲ từ số 600 000 đến số 639.999 và từ số 700.000 đến số 739.999 — BỘ AI-LAO từ số 800 000 đến số 839 999 và từ số 900.000 đến số 939 999.

Mới về đĩa hát COLUMBIA *điệu Huế, bán giá đặc-biệt rất rẻ:*

0$60 — 0$70 *một đĩa*

SOCOA — HUẾ

Độc-quyền máy vô-tuyến-điện: PHILIPS RADIO VÀ PILOT

PHÚ-XUÂN HỌC-HIỆU

Đường Gia-Hội — HUẾ, — Lập từ năm 1931

Hiệu-trưởng: CAO-VĂN-CHIỀU

Khai-giảng: Thứ hai 30 Août 1937 — *Thi học bổng*: Thứ năm 16 Septembre

KẾT QUẢ CÁC KỲ THI

Tiểu-học Pháp-Việt: Năm 1937 đậu 38 trò.

Tốt-nghiệp Thành-chung: Năm 1935: đậu 8 — 1936: đậu 18 (cả và 2 kỳ) 1937: đậu 6 (kỳ đầu).

Lê-văn-Cầu, Trương-đình-Lăng, Lương-Khiêu, Nguyễn-Phạt, Nguyễn-đăng-Sung, Trương-văn-Xuân.

(chưa kể ba người được vào vấn đáp) Lâm-Lợi, Thái-Tiêm, Phạm-công-Thường.

Vào trường Trung-học Khải-Định (Lớp Nhứt-niên): đậu vào 22 trò

(*Học trò Phú-Xuân đậu đầu*)

TRONG NĂM 1936-37 ĐÃ CÓ: 3 lớp Đệ Nhứt-niên, 2 lớp Đệ Nhị-niên, 2 » » Tam-niên, 2 » » Tứ-niên

(Hiện nay, chỉ có Bổn-trường là đã có các lớp về ban Cao-đẳng Tiểu-học) *Đến khai-giảng, sẽ mở thêm ban Tứ-tài.*

THUỐC PHÁT MINH BỔ PHỔI TRỊ HO

SÁU PHƯƠNG THUỐC HO THẦN HIỆU ĐỆ NHỨT — CHỨNG HO NÀO UỐNG THEO THUỐC NÀY

N· 4 — BỔ PHẾ CHỈ KHÁI TÁN. — Gồm trị các chứng ho bởi tại phổi yếu và nóng, hoặc ho phong, ho cảm, ho ban rất thần hiệu. Giá 1 ve 0$10

N· 18 — NHI KHOA CHỈ KHÁI TÁN: — Trị các chứng ho con nít, bất luận ho phong, ho gió, ho cảm, gốc ban chưa giứt mà ho, tỷ vị yếu sanh đàm mà ho, thần hiệu phi thường Giá 1 ve 0$10

N· 19 — PHỤ KHOA ĐIỀU HUYẾT CHỈ KHÁI HOÀN. — Trị về ho đàn bà kinh nguyệt không đều, hoặc bởi sản hậu mà sanh ra ho, bất luận đàm nhiều ít, đàm xanh, đàm vàng. Giá mỗi hộp 5 hoàn: 0$80

N· 20 — NAM KHOA BỔ KHÍ CHỈ KHÁI HOÀN — Trị về ho đàn ông, tỷ phế khí suy nhi kiêm ngoại tà, phần khí yếu, tỷ yếu, phổ yếu mà ho, hoặc đàm nhiều, đàm ít, đàm xanh, đàm vàng. Giá mỗi hộp 5 hoàn: 0$80

N· 21 — LỤC LONG THANH PHẾ HOÀN. — Trị các chứng phổi khô, rang tức ngực, ho không đàm, có khi ho nhiều động tim phổi mà ra máu chút ít, bất luận đàn ông, đàn bà, già, trẻ đều dùng đặng. Giá mỗi hộp 5 hoàn: 0$80

N· 22 — ĐỒNG GIAO BẢT BỬU HOÀN. — Trị các chứng ho ra máu, thổ huyết, lạc huyết, ho máu vương theo đàm, cầm máu rất thần tốc, đàn ông đàn bà thảy đều dùng được. Giá mỗi hộp 5 hoàn: 1$15, hộp nhỏ: 1$00

NHÀ THUỐC VÕ-VĂN-VÂN THUDAUMOT

Các chi cuộc: HUẾ 87 Rue Paul Bert TOURANE — QUINHON — SAIGON — HANOI — HAIPHONG

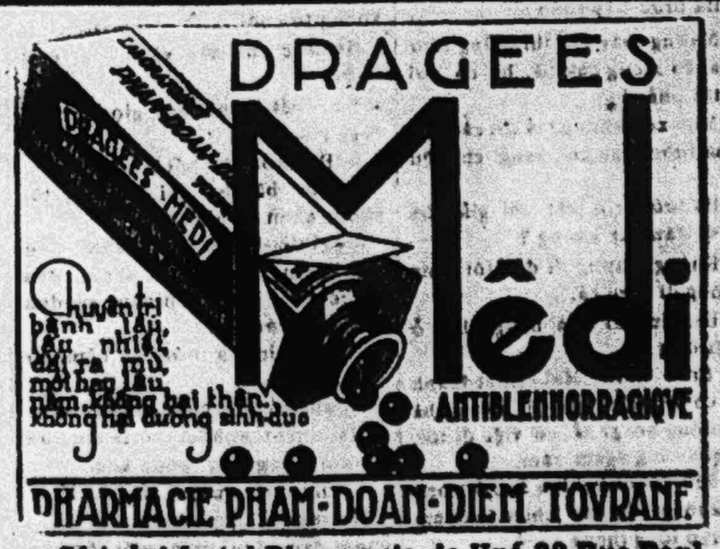

Có trữ bán tại Pharmacie de Huế 89 Rue Paul-Bert à Huế và các Hiệu thuốc Tây ở các tỉnh.

Hùn một tài liệu vào việc kỷ niệm nhà đại học giả Trương-Vĩnh-Ký

(Tiếp theo trang 1)

Hộn trạch cửu hàm như.
化 澤 久 含 茹
Lộc dĩ thiên vương địa,
鹿 野 天 王 地
Mai cương xử sĩ lư.
梅 岡 處 士 廬
Vọng trung nhân hốt chí,
望 中 人 忽 至
Danh hạ sĩ phi ư.
名 下 士 非 虛
Trác lạc tìm nan thất,
卓 犖 今 難 匹
Sưu cần cổ dữ cư.
搜 求 古 與 居
Thiệt đoạn chư tượng vĩ,
舌 端 羅 象 緯
Tàu tích hiến phương dư.
足 跡 遍 方 輿
Trượng sách qui liên mạc,
杖 策 歸 蓮 幕
Phi đơn hiến ngọc trừ.
披 丹 獻 玉 除
Ninh niêm tương kiến vấn,
寧 拈 相 見 問
Nguyện thỉ bản tâm sơ.
願 矢 本 心 初
Thủy thổ ân tư bảo,
水 土 恩 慈 保
Vinh hoa niệm tất khư.
榮 花 念 悉 祛
Phú cường tiên quyết sách,
富 强 先 決 策
Sơn hải tục thành thơ.
山 海 續 成 書
Cải tại thừa sa tráng,
志 在 乘 槎 壯
Mưu tương tá trợ sư.
正 將 借 箸 運
Sở tài năng ngã dụng,
楚 材 能 我 用
Tấn xã khởi chung khư.
晉 社 豈 終 墟
Bảo phụ thùy năng thức,
抱 負 誰 能 識
Thanh danh độc nhượng cừ.
聲 名 獨 讓 渠
Hoài tâm tri việt điểu.
懷 林 知 越 鳥
Đắc thủy tiện du ngư.
得 水 羨 遊 魚
Hà sự đồ nan cạnh,
何 事 圖 難 竟
Linh nhân ý bất như.
令 人 意 不 如
Tao phùng phi ngẫu nhĩ,
遭 逢 非 偶 爾
Mạn hốt phú qui dư.
漫 忽 賦 歸 與
Hải khí trùng dương tịnh,
海 氣 重 洋 靜
Thu phong ngũ lưỡng khư.
秋 風 五 兩 疎
Tranh tranh thủy tợ tử,
錚 錚 水 似 子
Diễu diễu trụng sầu dư.
渺 渺 重 愁 予
Địa viễn tâm thường nhĩ,
地 遠 心 常 邇
Thần thân tích mỹ sơ.
神 親 昔 美 初
Phương diên tình khoản khúc,
芳 筵 情 款 曲
Qui lộ tứ trù trừ.
歸 路 思 躊 躇
Nhĩ ý lưu hàn mặc,
爾 意 留 翰 墨
Đai tờ qui bội cư.
他 時 憑 寄 書
Chỉ kỳ trung tín tại,
只 期 忠 信 在
Tào đạ vĩnh chung dư.
風 夜 永 終 譽

HÀ-ĐÌNH NGUYỄN-THUẬT
ứng chế phụng thảo

DỊCH :

Kia biển cả nổi cơn sóng gió,
Nọ gò non lửa đỏ vừa tan (1)
Xót ta gặp bước gian nan,
Tấm lòng ưu ái, ngỏ bàn cùng ai?
Rải nhà nước gặp tai bĩ vận,
Chứa anh tài đợi vận ngày dùng.
Khi thiêng ưu đúc non sông,
Chứa chan giáo trạch, dầm trong thấm ngoài.
Đất Thiên vương Đồng-nai thắng địa
Gò Mai-cương xử sĩ kết liền.
Vừa trông, người đã lại triền,
Tiếng đồn danh sĩ, hẳn đền không sai.
Tài Trác-lạc người nay ít thấy,
Công Nghiên-cầu cánh bấy người xưa.
Bầu trời, ngọn lưỡi quyền thơ,
Khắp trên mặt đất, in lừa dấu giày.
Dang roi ngựa về ngay màn thắm,
Trước sân rồng dâng tấm lòng vàng.
Gặp nhau tiếc chưa muộn màng,
Thề rằng quyết chẳng phụ phàng sơ tâm.
Ơn đất nước dốc chăm báo bổ,
Vỏ vinh hoa vứt bỏ như không.
Phú cường trù cách khai thông,
Sách xưa sơn hải, ra công chép thành
Bè vượt biển ra tình hăng hái,
Đũa trước mâm chỉ vẽ mưu xa.
Tài nước Sở hẳn về ta, (2)
Lo gì nghiệp Tấn đến sa sút nào.
Chí bảo phụ càng cao đến tột,
Nào tiếng tăm có một không hai.
Nhành Nam, chim Việt đói hoài. (3)
Khác đâu cá nước duyên hài thêm vui.
Việc trù hoạch chưa rời còn dở,
Đương khiến người chưa hở tấm
Ngàn năm mấy hội tao phùng, [lòng.
Bỗng đâu vội đã, chạnh lòng non quê.
Hơi biển cả một bề bằng lặng,
Ngọn gió thu đưa thẳng cánh buồm.
Trên đời mấy kẻ phi phàm,
Mối sầu dặt dặt, ruột tằm khôn khuây.
Đất dầu cách, lòng nầy không cách,
Tình gần nhau bình tích không xa.
Tiệc đưa, dặm bước quan hà,
Đường về muôn giặm, dân già chia tay.
Mượn bút nghiên một bài tâm thoại,
Tỏ chút tình đâu gọi văn hay.
Khuyên rằng giữ dạ tin ngay,
Tiếng khen trọn vẹn đêm ngày không quên.

Dịch : *MINH-VIÊN*

1) Nước Ô-Việt 3 đời giết vua, Vương-Tử Sưu 3 lần vua, trốn trong hang *Cưu-huyệt*, người trong nước đông lên mà mời tìm ra, rước về làm vua 丹 次 之 陰 往 子.

2) 楚 材 晉 用 Nhân tài nước nầy mà nước khác dùng.

3) Cổ thi : việt - điểu sào - nam chi 越 鳥 巢 南 枝.

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

Đánh người bị thương nặng

Lúc độ 7 giờ rưỡi tối 21 Août nầy, Cao-Tư 37 tuổi, người làng Nguyệt-biều, hiện ở phường Phú-bình, xách cây và ra đi sau. Lúc đến đường Cầu hậu, gần nhà người Tây lính, thấy M. N. và một người tây nữa, đương la vì đi đổi trẻ con chung quanh đó.

Cao Tư tự nghĩ mình vô can, cứ xách cây đi ngang qua. Khi qua khỏi nhà mấy bước rồi, thì người tây ấy xách cây theo đánh Tư một cái, trúng phía bên phải trên đầu một đấm rất nặng, máu phun ra. Tư té xỉu nằm bất tỉnh.

May trong khi đó, vừa có ông Huitère làm chủ nhà in Đắc-lập đi ngang đó trông thấy, liền dòng xe vào đầu phi báo, quan binh cho lính ra bắt 2 người tây lính ấy, và bảo lý hương sở tại chở Tư qua Bệnh viện.

Quan thầy thuốc khám ra thương tích của Tư khá nặng. Ngày chủ nhật 22 Août, ông Chủ và một vị quan binh đi đến tại bệnh viện xem thương tích của Tư và lấy lời khai để xét xử.

Luật nhà binh vẫn nghiêm, các quan binh vẫn công bình, mà các ông lính cứ làm ngang bậy.

P. V.

VINH

Việc hàng sách bị đóng cửa

Hàng sách Phổ thông, hồi đầu tháng Août thấy chủ nhà sách ấy là M. Nguyễn-ngọc-Tuyết cho đến hai người làm công trong hàng ấy là M.M. Nghê-đức-Mậu và Lâm-văn-Lan (số báo T. D. 1096 ra ngày 27 Août đăng tên 2 người làm công trên) đều bị bắt giam. Đến nay quan Tỉnh đã đòi ra tòa xét hỏi về việc truyền đơn sáng xuất công đoàn ở Saigon gởi ra cho nhà ấy độ trước.

Hiện cửa hàng ấy từ hồi chủ chăng người làm công bị bắt đến nay vẫn bị đóng cửa. Người ta nói vì truyền đơn ở đâu gởi đến, mà nhà hàng ấy bị thiệt hại, tình cảnh đáng thương, không rõ rồi có được mở cửa làm ăn không.

P. V.

NGHỆ - AN

Tiếng kêu về nỗi oan ức

Chúng tôi dân làng Thượng thọ, xã Đại điền, tổng Lăng điền, phủ Anh sơn, từ trước lại giờ, không có sự gì. Từ năm 1934, Nguyễn-hữu-Vỹ làm phó tổng, cùng anh em trong họ hoành hành áp bức chúng tôi, đại khái như :

1) Năm 1935 ý đem cả họ ra phá hủy nhà cửa của làng, gỗ đem về lập nhà thờ tổ tre nứa, rồi con chiếm làm của tư.

2) Cùng năm ấy, quan trên sức mở làng lập công viên. Cánh họ Nguyễn-hữu-Vỹ không chịu làm. Khi dân lập xong, lại ngầm ngầm xui người phá hủy, dân phải tu bổ lôm lôm.

3) Năm 1936 vâng lệnh trên, dân làng lập trường học, rước thầy giáo trẻ. Dân làng có để ra 3 mẫu đất công, lấy hoa lợi nuôi thầy. Châu Ng. hữu-Vỹ không đã tư cách, dân không thuận nuôi. Ng. hữu-Vỹ bảo người trong họ mỗi người chia nhau chiếm cày một khoảnh.

4) Nguyên xưa nay lệ làng có để riêng một khu đất, hàng năm lấy lợi tức công thờ các đình chùa, và làm tiền phí các công việc làng. Thế mà Ng. hữu-Vỹ cũng xui dục phe đảng mình ra tranh làm của riêng.

Bốn việc này, dân đã lần lượt kêu tại Phủ, Tỉnh, Tòa, tốn kém đã nhiều, mà quan vẫn xử chưa xong. Mối hiềm của Ng. hữu-Vỹ càng ngày càng tăng :

Hôm mồng 6 tháng giêng ta, nhân việc làng, Ng. hữu-Vỹ hô phe đảng ra ầu đả dân. Việc lại tới Phủ, Tỉnh, quan trên đòi hỏi, lấy cung, bắt khai báo. Dân gặp hồi kiết cớ, đi về có đến 3, 4 chục người, mất công lại tốn hại nhiều. Tối hôm mồng 6 tháng 7 này, chẳng hay Ng. hữu-Vỹ thưa hiềm thế nào, thấy Tỉnh đòi dân xuống, không cho dân kêu ca một lời, truyền án : Phó lý Trần-văn-Ngư, chánh hương hội Phan-bá-Xuân 4 tháng tù, và 29 người dân, mỗi người 2 tháng tù.

Dân chúng tôi chịu nỗi áp hiếp đã nhiều, nay lại bị xử như thế, tội nghiệp quá!

Mong quan trên xét lại nỗi oan.

Ba người đại diện kỳ tên

HÀ - TỊNH

Án của đút có tang chứng mà được vô sự sao ?

Bộ tháng Juin 1937 TIẾNG-DÂN đã đăng tin việc lý trưởng làng Trung mỹ (Hương nguyên) là Trần-tất-Hào, nhân ngày họp làng bổ thuế, bắt được hai gánh thuốc phiện lậu đi qua làng ý. Kẻ có hàng lậu, sau khi bị giữ lại đình làng suốt một đêm, rồi phải đút cho lý trưởng một số bạc mới thoát khỏi. Vì việc xảy rất, ai cũng đều biết, nên sáng hôm sau có tình phả giữa viên chức sở mật thám đến nhà lý Hào và bắt đem về sở xét hỏi. Lý trưởng Hào bị giam lại sở Mật thám một ngày, hôm sau liền bị quan phủ Hương nguyên đòi tra vấn về việc ấy, nghe lý Hào đã thú xưng cả. Song lúc ấy nhà chuyên trách đã cho lý trưởng về lo việc cưu thuế.

(Xem qua trang 4 cột 4)

THƠ TÍN

Librairie Kim Anh, Hà tĩnh
Được mandat 4$63 trả tiền báo Đại lý rồi.

Ô. Ng. thượng Chí, Quản rường, Tam kỳ
Được mandat 8$ đã hết hạn từ 18-6-37 rồi.

Ô. Hậu Bình, Tourane
Được mandat 2$50 trả đến tiền báo từ 1-6-37.

Ô. Võ Cang, Hòng an, Quảng ngãi
Được mandat 6$ đến 10-7-38 hết hạn.

Ô. Hồ văn Ánh, gare Mường Man
Được mandat 4$31 đã hết hạn 15-8-37 rồi.

Ô. Trần văn Gaplu, Djiring
Được mandat 5$ đến 31-5-38 hết hạn

Ô. Trần quang Tự, Mao khê
Được mandat 5$ đã hết hạn 15-9-36 rồi.

Ô. Phan Liệu, Tây lộc, Tam kỳ
Được mandat 6$ đến 10-6-38 hết hạn.

Ô. Ng. văn Chương, D. & E. Tourane
Được mandat 5$ đã hết hạn 10-8-37 rồi.

Ô. Ng. Hành, Ích trí, Tam kỳ
Được mandat 5$ đến 1o 8-38 còn thiếu 1$00

Ô. Mai Chương, Bến
Được mandat 5$ đến 31-8-38 còn thiếu 1$.

Ô. Giáo Liễu, Lộc mã, Đồng hới
Được mandat 5$ trả đến tiền báo kể đến 1-3-37 còn thiếu 2$.

Ô. Đặng Thái, Tạp hóa
Được mandat 10$ trả đến tiền báo kể đến 16-11-37 còn thiếu 4$17.

T. D.

ĐÀN ÔNG THẬN HƯ

THUỐC LƯỠNG NGHI BỔ THẬN

của Lê - huy - Phách là thứ thuốc « bổ thận » hay nhất ở xứ này !

Thận là cơ quan hệ trọng cho sự sinh dục của đàn ông. Thận suy sinh nhiều chứng : đau lưng, váng đầu, rụng tóc, mờ mắt, ù tai, thân thể đau mỏi, buồn bã chân tay, tiểu tiện khi trong khi vàng, tinh khí loãng... hoặc sinh ra mộng tinh, di tinh, hoạt tinh, nhiệt tinh, lãnh tinh, liệt dương. Các bệnh này đều làm kém đường sinh dục.

1) *Di tinh.* — Khi cường dương, không cứ lúc nào, tinh khí không kiên được, mà tiết ra.

2) *Mộng tinh.* — Khi ngủ tưởng giao hợp với đàn bà, tinh khí chảy ra.

3) *Hoạt tinh.* — Tinh khí không kiên. Khi giao hợp tinh khí ra mau.

4) *Nhiệt tinh.* — Tinh nóng.

5) *Lãnh tinh.* — Tinh lạnh.

6) *Tinh khí bất sạ nạp tử cung.* — Tinh khí rỉ rỉ ra, không bắn vào tới tử-cung.

7) *Liệt dương.* — Gần đàn bà mà dương không cường được.

8) *Sau khi khỏi bệnh phong tình.* — Đau lưng, rụng tóc, váng đầu, khắp thân thể đau mỏi, mới qui đầu, tiểu tiện có ít vẩn...

Có các bệnh kể trên dùng LƯỠNG NGHI BỔ THẬN số 20 của LÊ HUY-PHÁCH đều khỏi cả. Bệnh lâu năm lắm cũng chỉ dùng tới 2, 3 hộp đã thấy hiệu nghiệm lạ thường ! Giá 1$00 một hộp.

Thuốc này bào chế rất công phu có vị phải tẩm phơi hàng tháng để lấy dương khí ; Có vị phải chôn xuống đất đúng 100 ngày để lấy thổ khí. Thuốc này làm toàn bằng những vị thuốc làm cho thận bổ được sinh khí, cố tinh, và đặt nhất là vị « hải cẩu thận ». Công hiệu của thuốc này không phải là nhỏ vì nó giúp cho mọi người được hoàn toàn như ý !

ĐÀN BÀ BẤT ĐIỀU KINH

Uống 1 hộp thuốc «Điều-Kinh» của LÊ-HUY-PHÁCH khỏi ngay

Kinh hành khi lên tháng, khi xuống tháng, hoặc 2, 3 tháng mới hành kinh một lần, hay thấy kinh 2, 3 lần trong một tháng... tức là kém huyết mà mắc bệnh bất điều Kinh đã không điều, còn sinh ra nhiều chứng : váng đầu, ù tai, chóng mặt, mỏi xương sống, ăn ngủ không điều hòa...

ĐIỀU KINH CHỦNG NGỌC số 80 giá 1$50. Riêng dùng cho các bà đã có chồng mà mắc bệnh Bất điều. Dùng một hộp thuốc này kinh điều ngay, lại mau có thai.

ĐIỀU KINH BỔ HUYẾT số 21 giá 1$00. Riêng dùng cho các cô chưa có chồng. Dùng một hộp thuốc này kinh nguyệt điều hòa, tăng thêm sức lực, khỏe mạnh luôn luôn...

LE-HUY-PHACH

N° 149, RUE DU COTON, 149 — HANOI

ĐẠI LÝ Ở TRUNG-KỲ. — Thanh hóa : Thái Lai 72 Route Bến thủy. Vinh : Sinh Huy 69 phố ga. Huế : Văn Hóa 29 Paul Bert. Qui Nhơn : Trần văn Thăng Av. Khải Định. Quảng-Ngãi : Lợi-Hưng Route Coloniale 4. Nhatrang : Ng. Đình Tuyển Tablettes kaifuels. Tuy hòa : Ng-x Thiều. Dalat : Nam Nam được phòng. Phan-rang : Bazar Từ-sơn. Phanri : Ích công-thương cục. Faifoo : Châu-Liên, 225 Pont Japonais. Pleiku. Thái quang Khanh. Và khắp các tỉnh lớn Trung, Nam, Bắc, Ai-lao, Cao-miên đều có đại lý cả.

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP - QUỐC LỊCH - SỬ TIỂU - THUYẾT

Tác-giả : Alexandre Dumas — Số 211 — *Dịch-giả :* Nam-Son

XIV

Bánh và muối

Bà Mọt-xép giắc bá tước Mông-thế-tôn đi ngang dưới một cái gian bông giáp với cái nhà bằng kính dùng để cho các thứ trái cây.

Bà nói :

— Trong phòng khách nghe nóng quá, phải không, thưa bá tước ?

— Phải, nhong bà có cái nhã ý cho mở cả các cửa sổ...

Nói đến đó, bá tước nghe như cánh tay của Mai-thiết-thanh có hơi run. Bá tước tiếp luôn :

— Nhưng bây giờ thì tưởng như với cái áo mỏng của bà, bà có hơi lạnh thì phải ?

Bà Mọt-xép không trả lời câu hỏi của bá tước, lại hỏi sang chuyện khác :

— Bá tước có biết tôi giắc bá tước đi đâu đây không ?

— Không, nhưng đi đâu tôi cũng vui lòng đi theo cả.

— Đi đến cái nhà bằng kính ở đầu đường kia.

Bá tước nhìn Mai-thiết-thanh như có ý muốn hỏi gì, nhưng bà nầy không nói gì cả, cứ việc đi tới, bá tước cũng ngậm câm.

Đi đến cái nhà kính ấy ; ở trong thấy không biết bao nhiêu là chùm nho treo lòng thòng.

Bà Mọt-xép thả tay bá tước, mà với hái một chùm nho, đưa cho bá tước mà nói với một nụ cười rất buồn bã :

— Tôi vẫn biết nho ở nước Pháp đây không sánh được với nho ở Xi-xin hoặc ở Sip-bờ-rờ, nhưng vì lòng thành của tôi, chắc bá tước sẽ không từ chối.

Bá tước cúi đầu và lùi lại một bước.

Mai-thiết-thanh nói giọng run run :

— Bá tước từ chối ?

— Xin bà thứ lỗi cho, vì tôi không quen ăn nho.

Mai-thiết-thanh thả chùm nho trên cái mà thở ra, sẵn chùm đào trước mặt, bà ta liền ngắt và đưa mời bá tước :

— Vậy xin bá tước ăn nếm thứ đào nầy.

Nhưng bá tước cũng từ chối luôn.

Mai-thiết-thanh lại thở ra lần nữa và nói giọng như muốn khóc :

— Ôi ! thiệt quả tôi rủi quá !

Hai người làm thinh một hồi ; chùm đào cũng chịu một số phận như chùm nho, nghĩa là bị ném trên cát.

Sau Mai-thiết-thanh nhìn bá tước cách như cầu khẩn một việc gì và nói :

— Thưa bá tước, ở A-rập có cái tục những ai cùng ăn bánh và muối trong một nhà là làm bạn với nhau suốt đời.

— Thưa bà, tôi biết, nhưng đây chúng ta đương ở Pháp chớ có phải ở A-rập đâu. Mai-thiết-thanh mất vẻ nhìn bá tước :

— Nhưng chúng ta cũng là bạn với nhau chớ ?

Mặt bá tước bỗng trắng xanh như mặt người chết, ngài đứng sửng một hồi lâu mới trả lời :

— Phải, chúng ta là bạn với nhau. Có cớ gì làm cho chúng ta không phải là bạn với nhau ?

Giọng nói của bá tước không phải là giọng nói của Mai-thiết-thanh tưởng được nghe, nên bà xây mặt qua phía khác mà thở ra một lần nữa, rồi mới xây trở lại mà nói :

— Cám ơn.

— Đoạn hai người giắc nhau đi, đi một hồi không có một tiếng nói.

Sau hồi lâu ấy, bà Mọt-xép bắt đầu hỏi lại :

— Người ta nói bá tước du lịch nhiều, và chịu khổ cực cũng lắm, không biết có thiệt không ?

— Thưa bà, quả có vậy, tôi chịu khổ cực nhiều lắm.

— Nhưng bây giờ thì bá tước sung sướng tột bực rồi chớ còn gì nữa.

— Cũng có lẽ, vì có ai nghe tôi phàn nàn đều gì đâu.

— Và sự sung sướng của bá tước hiện giờ đã làm cho tâm hồn bá tước dịu bớt rồi chớ ?

— Sự sung sướng của tôi bây giờ cũng vừa bằng sự khổ cực của tôi lúc trước thôi.

— Bá tước có vợ chớ ?

Bá tước giựt mình trả lời :

— Tôi, có vợ ? Ai nói với bà như vậy ?

— Có người nói, họ thấy bá tước năng cùng một người đàn bà trẻ, đẹp đến trường hát.

— Ấy là con gái của một ông hoàng, tôi mua ở Công-tăng-ti-nốp, để làm con nuôi.

— Vậy bá tước ở một mình thôi ?

— Một mình.

— Bá tước có chị em... có con cái... có cha ?

— Không có ai cả.

— Thế sao bá tước có thể sống được ?

— Ấy không phải lỗi tại tôi. Ở Man-tờ tôi có một vị hôn thê, khi tôi sắp làm lễ cưới thì thình lình xảy ra trận giặc, tôi phải tòng quân. Tôi tưởng nàng cũng thương tôi như tôi thương nàng và chờ tôi về, không ngờ khi tôi về thì nàng đã đi lấy chồng từ khi nào rồi. Chuyện ấy, nói cho phải cũng là chuyện thường đối với bọn trẻ khoảng trên dưới hai mươi tuổi, có đâu tôi phải cái tình đa cảm nên tôi lấy làm đau đớn hơn một chút đấy thôi.

Mai-thiết-thanh dừng lại một hồi như để thở, rồi nói :

— Phải, hiện bây giờ chắc bá tước cũng còn thương... Người ta chỉ thương một lần... Có khi nào bá tước gặp lại người đàn bà ấy không ?

— Không.

— Không trơn ?

— Vì tôi không hề trở lại xứ nàng ở.

— Ở Man-tờ ?

— Phải, ở Man-tờ.

— Vậy hiện nay nàng ở Man-tờ phải không ?

— Tôi đoán vậy ?

— Bá tước có tha cho nàng cái tội đã làm cho bá tước chịu khổ cực không ?

— Cũng không oán nàng làm gì mà !

— Chỉ tha thứ cho nàng thôi, chớ đối với những người làm cho bá tước chia lìa nàng chắc bá tước ghét mãi ?

Không chờ bá tước trả lời, Mai-thiết-thanh bước lời đứng trước mặt bá tước đưa chùm nho mời hái mời :

— Xin bá tước dùng nho.

— Tôi thiệt không quen ăn nho.

Mai-thiết-thanh hèm chùm nho vào trong bụi mà lẩm bẩm bộ bất sức chán nản :

— Thiệt là gan đồng dạ sắt !

Bá tước giữ sắc mặt thản nhiên, giả như không nghe lời trách ấy.

Ngay khi ấy An-be ở đường xa chạy lại nói :

— Thưa mẹ, có tai nạn lớn !.

— Sao ? chuyện gì ?

— Ông Vinh-phe vừa đến đây.

— Sao nữa ?

(Còn nữa)

CUỘC TRUNG - NHẬT

(Tiếp theo trang 1)

Ở MẶT TRẬN BẮC

Ở Nam khẩu quân Nhật đánh nhiều trận kịch liệt cố lấy ải nầy, song đều bị thất bại. Nhật nhận là khó hơn việc lấy cửa Lư-thuận năm trước nhiều, nên quân Nhật định bao quanh ngõ Mãn-châu đánh Trương-gia-khẩu rồi tiến lên Nam-khẩu. Trong một trận ở Nam khẩu hồi 18 8, quân Nhật chết mất 5 000 người.

NGA TRẮNG GIÚP NHẬT, NGA ĐỎ GIÚP TÀU

Nhật mộ những người Nga trắng ở Thượng-hải lập thành một đội quân gọi là quân « phản xích Nga » tất cả các vẻ quan Nga trắng có tham dự Ân-chiến đều vào đội ấy. 12 tên Nga trắng lục soạn tha lãnh sự Nga hồm nọ đã tới Bảo-bình hoạt động cho Nhật. ở đây độ Bạch Nga tự vệ đã thành lập. (Nga trắng là ngầm người Nga không chịu theo chánh phủ lao nông Sô-viết mà trốn ra ngoại quốc).

Trái lại, Nga đỏ lại giúp Tàu, theo tin Thượng-hải ngày 20-8, thì có 12 vị phi công Nga đỏ phần đông là người Buriat sắp đến Thượng-hải, và 9 chiếc máy bay đã sửa soạn đi Thượng-hải do đường Lan châu và Tây-an. Lại còn nhiều máy bay chiến đấu của Nga sẽ do đường Tân cương qua giúp quân Tàu.

NỘI CÁC NHẬT KHÔNG ĐỨNG VỮNG CHẲNG ?

Việc xâm lược Hoa-bắc là chính sách của bọn võ quan, từ việc Lư-cầu-kiều xảy ra, phái quân nhân lại càng hung hăng, chính-phủ chỉ còn có quyền đối phó với việc đã xảy ra, chớ không có quyền thâu xếp được khi nầy phái quân nhân muốn gây ra việc để mong lấy công cướp của còn đám binh đảo vô sản chỉ được sĩ, thuế đánh cao để dùng vào việc binh, lại nhiều kẻ đương làm ăn yên ổn nay phải bỏ vợ con cha mẹ đi qua Tàu chết, nên một phần đông đều chống đối ta cần Tài chánh nước nhà hao mòn nhơn dân sẽ bị phá sản. Trong Nội các đã có cuộc xung đột, phái Nguyên lão cầm trương nền binh phát triển kinh tế, phái quân nhân muốn lấy 5 tỉnh Hoa bắc của Tàu. Hai phái đương gườm nhau và giữ nhau gắt, có người đã đài triều tập một hội nghị yết kiến Nhật hoàng để định chánh sách sau nầy. Mật các Cận Vệ coi cũng khó lòng đứng được.

KHÔNG QUÂN TÀU ĐỊNH ĐÁNH LẤY LẠI THÀNH THIÊN-TÂN

Thiên tân, 19-8 — Không quân Tàu đương sắp đặt một trận phản công thiệt to để lấy lại thành Thiên tân nên quân Nhật đương lo việc đề phòng rất gấp.

TÌNH HÌNH THANH-ĐẢO VÀ QUẢNG-CHÂU CŨNG NGHIÊM TRỌNG

Ở Thanh đảo việc máy người Nhật bị giết chưa thâu xếp yên được. Nhật lại đem thêm quân tới. Tàu cũng chuẩn bị quân đội hẳn hoài. Tình hình rất gần. Thanh đảo sẽ vào cơn khói lửa ngày mai.

Ở Quảng châu người Nhật: cũng coi động gắt, hôm vừa rồi có mấy chiếc máy bay Nhật bay tới cửa Bồ-môn để do thám bị máy bay Tàu đánh đuổi. Quân Tàu đã sắp đặt việc chiến tranh sẵn sàng, máy quân Nhật cũng hằm hằm muốn gây chuyện.

Tàu vay 10 triệu đồng của Tiệp-khắc và đặt mua nhiều đồ quân khí.

Rôme, 19-8, — Không-tướng-Hy đã ký với chánh phủ Tiệp khắc vay một số tiền 10 triệu đồng và mua của các hãng chế tạo Tiệp khắc rất nhiều đồ binh khí. Anh lại cho Tàu vay 20 triệu đồng vàng nữa.

KHÔNG HY VỌNG VIỆC GIẢI HÒA

Các nước đã điều đình với Trung Nhật để hòa giải mà Nhật vì lẽ rồi không là hòa thì mất cái vọng đối với liệt cường đều biết là đụng nhằm con sư tử đã tỉnh là nước Tàu ngày nay, mà cũng phải giữ theo Côn Tàu thì các tướng sĩ đều quyết đánh, họ cho nước Tàu sống chết, mất còn là ở trận nầy, có hòa nữa Tàu cũng lấy lại được quyền lợi gì thì họ mới chịu. Vì vậy việc hòa giải khó hy vọng kết quả.

Việc Âu-châu

Các nước đối với việc Hoa Nhật — 1800 đứa con nít Tây ban nha làm dữ — Quân đội ở Irak khởi nghịch

ĐỐI VỚI VIỆC HOA — NHẬT

Bác Đức viết: Nước Đức cần phải khăn khít với Nhật hơn trước, đối với Tàu Đức cũng vẫn giữ tình giao hảo như xưa. Đức chỉ nước ao việc xung đột ở Viễn đông mau kết liễu. Đức tiếc rằng mình vì không ký trong hiệp ước 9 nước nên không thể can thiệp, Đức trách các nước có ký tên sao chỉ lo việc chở kiều dân mà không nước nào chịu ra can thiệp hòa giải.

Bác Anh tất lấy làm bất bình việc quân Tàu thả bom xuống tô giới, việc ấy Anh cho Nhật phải chịu lỗi nhiều hơn Tàu.

Ở Mỹ. Tổng thống Roosevelt đã hội đàm với các quan Tổng trưởng định giữ trung lập đối với việc Hoa Nhật.

1800 ĐỨA CON NÍT LÁNH NẠN LÀM DỮ

Paris 18-8 — 1800 đứa con nít Tây ban nha từ 8 đến 15 tuổi lánh nạn ở Saint Cloud vì nghe tin đồn huyễn thành Santander bị vây, chúng nổi lên làm dữ, phá bể hàng rào và ném đá vào lính canh, 21 đứa đã bị đem tới biên giới Tây ban nha còn thì sẽ đưa qua Tỷ lợi thì.

QUÂN ĐỘI Ở IRAK KHỞI NGHỊCH

Bagdad, 18-8 — Sau khi hai vị võ quan bị một tên lính bắn chết ở sân máy bay, lúc hai ông bước lên tàu đi dự cuộc duyệt binh ở Thủ nhĩ kỳ, quân đội ở Mazoul khởi nghịch. Viên Tư lệnh cai quản các đạo quân không chịu bắt mấy tay tình nghi vì sợ có cuộc biểu tình, và tuyên bố đã tuyệt giao với chánh phủ Bagdad.

ĐỒ ĐỆ HITLER PHẢN ĐỐI TÍN ĐỒ THIÊN CHÚA

Spire 17-8 — Nhơn ngày lễ Assomption đồ đệ Hitler lễ chiếu một cuộc biểu tình thì cai đề phản đối đức cha Lewig Sébastian cựu tổng mục thánh Spire. Các tín đồ Thiên chúa cho lần nầy là lần đầu đạo bị người ngoài phá rối họ rất lấy làm cầm tức. Đồ đệ Hitler nhứt định canh gác nhà thờ lớn, ra cách hăm dọa. Trong các đường lớn có những tấm vải căng to treo có chữ cuốt đầu tộc, một đức cha, một thầy tướng họa Quốc xã đọc điều văn công kích đạo Thiên chúa là cái lực lượng tối tăm làm trở ngại công việc chánh phủ.

Nhờ có viên Giám mục thành Spire khuyên anh em tín đồ giữ vẻ đều tịnh nên khỏi xảy ra việc gì.

Cách giáo dục cảm hóa của Cam - địa

(Tiếp theo trang 1)

lịa với bất kỳ hạng bé con nào, và tăng thêm chí kiên nhẫn, biết vâng theo lẽ phải. Lại theo nhiều điều thí nghiệm khác công chứng cho tôi rằng những trẻ bé tánh tình tốt đem cho ở chung lộn với đứa xấu xa, chẳng bao giờ hư hỏng cả, miễn nhờ cha anh hay kẻ dỗ dắn biết săn sóc cho chu đáo là được.

« Lẽ hiển nhiên, như vậy không phải hễ trẻ bé nuôi nấng dám bọc nghiêm nghị sẽ không tiêm nhiễm đều hư nết hèn đâu. Thật thì trẻ bé dầu gái dầu trai, và bất kỳ thuộc về hạng nào, nếu đem chúng cho ăn ở và dạy dỗ một loạt như nhau: cha anh hay thầy giáo đã chịu lấy trách nhiệm giáo hóa, phải giữ gìn mình làm khuôn mẫu và để tâm vào chúng luôn luôn.

« Lần lần tôi càng thấy rõ, rồi mới biết dạy dỗ bọn bé con trai gái kia cho theo khuôn kiểu đúng đắn, khó khăn là dường nào. Nếu tôi muốn thành một thầy giáo hay một người dỗ dắn đúng đắn, tất phải rõ thấu tấm lòng non nớt của chúng, phải cùng chia xẻ nỗi vui buồn, phải làm sao cho lòng hoài bảo của tuổi xanh chúng nó được phát triển dễ dàng. Nhờ lúc đang ở Johannesburg (Nam Phi-châu), tôi được tin hai đứa bé tại biệt thự của tôi đến lư hồng tâm tính, tôi thật khiếp người như một tin sét đánh. Vì rằng trong cuộc vận động về chủ nghĩa tiêu cực để kháng cự tôi, dầu có bất như ý chỗ nào cũng không đến nỗi buồn rầu như tin nầy. Ngay bữa đó tôi đi xe lửa về Pretoria. Ông Kallenbach cũng xin theo. Ông hẳn có để ý cử chỉ bối rối của tôi lúc bấy giờ, nên không chịu để tôi đi một mình; vì cái tin sửng sốt ấy chính do ông đưa lại kia.

Dọc đường tôi mới nhận rõ ra bổn phận của tôi phải thế nào. Tôi nhận rằng học trò có lỗi gì, trách nhiệm ấy tất trút vào thân thầy giáo hay người dỗ dắn cả. Trách nhiệm tôi đối với đều trên nầy đã rõ ràng như ban ngày. Chính vợ tôi đã nói trước với tôi, chuyện đó sớm muộn gì cũng xảy ra, nhưng mà vì tấm lòng quá tin người, tôi không kể gì lời nói ấy. Tôi biết, nếu tôi âm thầm kín đáo tự phạt lấy tôi, chắc mấy đứa bé phạm tội kia không rỏ chốn đau đớn của tôi chút nào, và cũng không cho đều hư hỏng nết na của chúng có quan hệ gì. Tôi phải tuyệt thực tiếp 7 ngày để tự phạt, và thề quyết trong bốn tháng rưỡi kể sau đó cũng chỉ ăn một bữa thôi. Ông Kallenbach cố hết sức khuyên can, tôi cũng không nghe. Ông phải cố nài xin tuyệt thực theo tôi. Lòng ân yếm của ông làm tôi không thể chối từ.

« Chỗ cang quyết của tôi đó, làm cho lương tâm tôi được nhẹ phơi phới, tôi nghe khỏe khoắng lắm. Cái nộ khí muốn hành phạt bọn bé con phạm tội kia, tự nhiên mất hẳn mà thay vào lòng trắc ẩn càng chặt chịa hơn...

« Sự hành phạt của tôi làm cho kẻ xung quanh tôi đều ân cần; nhưng có vậy tình trạng mới được tỏ rõ ra. Mọi người từ nay đều biết, hễ phạm một tội, có quan hệ là dường nào, và giây liên lạc giữa tôi cùng bọn học trò càng bền chặt.

« Lại một chuyện nữa làm cho tôi sau đó phải nhịn đói ý ăn 14 ngày. (Còn nữa)

CÙNG-CHI thuật

VIỆC TRONG NƯỚC

(Tiếp theo trang 3)

Kiện nay xem thấy đã xong mà thấy lý trưởng Hào vẫn được vô sự, dư luận miền ấy rất xôn xao vì cớ án lót mà vô tội của lý ấy.

D. N.

FAIFOO

Ông chủ giấy thép thụt két

Vì nghi ngờ sạo đó nên ngày 13 Août quan Công sứ và quan Chánh Liêm phóng Faifoo đến khám két tại sở Bưu điện Faifoo. Khi khám số tiền trong két thì không sai lầm, chỉ thiếu 200$ bạc về số timbré. Ông chủ giấy thép là Nguyễn-văn-Chín tên Cần đi chạy bù vào số tiền thiếu, vì vậy nên tay bị giải chưa ngay, nhưng vẫn nằm dợi quan trên xét xử. Ngày bữa ấy sở Bưu điện đã phải ông Tham tá Bưu điện Lê-văn-Thường ở Tourane vào quyền chủ giấy thép ở Faifoo.

Trong vụ thâm két nầy hầu là người nào có trách nhiệm sẽ bị tội; nhưng nghe nói một người thư ký là ông Thôi, vì là « assistant » cho ông chủ, nên cũng sẽ bị khiển trách.

B.

QUẢNG - NAM

Đốn trộm cây dương liễu của chung

Huỳnh-viết-Nhơn, Huỳnh-viết-sự, Ng. hữu-Đường ở làng Cẩm phô, tổng Phú triêm (Điện bàn) có xin trồng rỏ dương liễu tại ấp Châu trung trong làng. Năm trên đã gây vụ kiện, có giấy mực tại quan, cấm không cho Huỳnh-viết-Nhơn trồng thêm nữa, và có cưu nhánh, đốn cây thì phải trình làng v. v.

Vậy mà Huỳnh-viết-Nhơn cứ trồng thêm ra đất công 40 cây dừa trái. Từ năm ngoái đến nay cứ buổi trưa thì y tự tiện cưa cây và đốn nhánh (trên nắng ít người qua lại bãi cát).

Ngày 18 tháng 5 ta, Huỳnh-viết-Nhơn cưa trộm thêm 7 cây dương liễu và đốn nhánh đặng bán. Qua ngày 19 tháng ấy, Nguyễn-hữu-Đường đi thăm cây, thấy cây mới cưa còn bột cưa nơi gốc, và đốn nhánh đốn nhiều lắm: 7 cây mới cưa thì đã đốn mất, chỉ bắt được bốn bó hơn 400 nhánh đốn tại nhà Huỳnh-viết-Khả (châu Huỳnh-viết-Nhơn).

Nguyễn-hữu-Đường trình làng Làng đến nơi khám thì đốn cây cưa cả sề và mới 31 cây, còn gốc mình bạch và lăng có bắt giam ở bố nhánh tại nhà hương hiệu.

Cây gì trồng nơi đất công thì làng có một, hai phần, phần chia ấy là phần chung của dân để công như việc làng. Nay Huỳnh-viết-Nhơn đốn trộm của công, mà làng và Nguyễn-hữu-Hường dụng tâm thế nào tha bổng kẻ gian.

Mong quan trên xét.

B. Kh.

QUẢNG - NGÃI

Xe đạp mua có chủ bán, mà người mượn xe đạp lại bị giam tra !

Ngày 1 tháng 7 ta (6 8-37) Đoàn Việt, tính khố xanh, trú đồn Quảng ngãi, số ghi ở nón S. 86-649, quân lăng Biện an, tổng Nghĩa hạ (Tư nghĩa), có viết giấy bán cho Trần-đức-Hạnh ở làng Lộc thọ, tổng Tịnh thượng (Sơn tịnh), một chiếc xe đạp n° 60529, có chữ ký rõ ràng.

Ngày 9 tháng 7 (14-8-37) Phạm Dục, lý trưởng làng Lộc thọ, mượn xe ấy cỡi đi Tỉnh, vừa gặp một người tính khố xanh cũng trú đồn Quảng ngãi, tên là Thao, n° 1246, nhìn xe đạp ấy của y, nên bắt cả xe và lý Dục đem trình với sở Cẩm bắt lý Dục giam mất đến khuya hôm ấy, quan một Cò đến sở tra hỏi lý ấy về tội ăn cắp xe.

Lý Dục đem sự thực bày tỏ và nhờ về cho Trần đức Hạnh đem giấy mua xe ấy xuống sở Cẩm trình, quan Một sở xem giấy mua, rồi thâu thẻ thuế của lý Dục và Hạnh ghim chung với giấy mua xe của Đoàn Việt-bán rồi cho Dục và Hạnh về, còn xe và giấy bị thâu để trình lên quan trên xét.

Lúc lý Dục được tha về, nơi con mắt phải bên mặt bị hằm tím và sưng. Tội nghiệp !

P. V.

Dĩa hát VICTOR

Phụng - Hào 1937

Miles Phùng-Hà, Tư-Sạng. M.M. Năm-Châu, Tư-Út ca nhiều bản mới đặc sắc. Dĩa hát hộ Saigon TÂN-THÀNH-BAN danh tiếng nhất ở Nam-kỳ. Hướng-đạo, hát Cao Miên, đờn ngũ âm.

Đại-lý dĩa VICTOR, máy hát DOUGLUS và máy VICTROLA

RCA

LÊ-VĂN-TÀI

82 -:- rue G. Guynemer -:- 82

SAIGON

Tại sao quí Ngài lại để cho đồ uế độc phá hại tạng phủ ?

Những thứ uế độc sanh ra trong khi tiêu hóa, thì phải lo mà đuổi đến nó ra khỏi tạng phủ. Nếu như cứ để cho nó ở trong tạng phủ của mình, thì nó sẽ lộn xộn với huyết rồi chạy khắp cùng tạng phủ mà sanh ra nhiều chứng bịnh rất nguy hiểm. Nếu như quí Ngài mang trong mình khó chịu không yên, như nhức đầu, nặng bao tử, tay chân đã mỏi, đau thận, tỉ thấp, thì quí Ngài hãy lấy đó mà ngay trong trí rằng đó là nó đã bảo cho mình hay rồi, chớ ngừng ngại, hãy lo uống thuốc giải độc. Nhiều vị danh y, bác học ở nước Pháp cùng các nước người đều đã nuôi bằm nhiều tài liệu khảo cứu, thành minh cho ai nấy biết rằng thuốc Urodonal là một vị thuốc khử độc toàn hảo. Những vị danh y như ông Giáo sư Lancereaux, Cả tịch Viện Hàn-lâm Y-tế, cùng quí ông Pouchet, Lépervi, Charrot, Soard đều có khen-ngợi dùng thuốc Urodonal trong tác phẩm của họ.

Có bán khắp các được phòng và tại xưởng bào chế Chaumin, đường Valenciennes, môn bài 2, PARIS. Hãy gửi cho phòng Biện-sự số hiệu 139 của xưởng nầy, thì khỏi phải mất tiền mà nhận được cuốn sách của ông tương-sĩ J. G. Guignet nhan đề: « Những điều nên biết để cho được mạnh khỏe ».

Rượu - Chổi Hoa - Kỳ

Sinh-đồ, Tê-thấp, Tập-vỗ, Sai-gân tim-thịt, Chảy-máu đứt-tay, Cảm-hàn cảm-thử, Sổ-mũi hắt-hơi, Đau-xương đau-mình, sáng dậy đau lưng thea điều kiến hiệu.

Muốn mua hỏi ở các nhà Đại-lý bán thuốc PHÒNG-TÍCH «CON-CHIM».

NHÂN-TẠO-HUYẾT

BỔ-HUYẾT-SÁT-TRÙNG

Bổ-dưỡng thần-kinh — Lọc máu mát bền — Làm cho hồi-huyết mau-chóng — Công-dụng độc-đáo là sát được vi-trùng LẬU có GIANG-MAI, mà các chứng sốt, lở, ghẻ — Giải cơn yếu, trí lẫn, mệnh mỏi — Bổn bà có mang đang an-thai — ở cữ đang chóng đỡ đau, mau trở lại tươi đẹp.

CHỦ

CÔ-TINH BỔ-THẬN

THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ: Di-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi xơ phát: đau lưng, mỏi vai, mỏi hoa, tai ù, đầu váng, lỗ lạng rạo, mỏi khớp — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi lắm miền, chiêm bao mộng-mị nhiều nhiều.... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi chai 1$30 — Nửa tá 7$50

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

Sau thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, người những bào thai minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm về phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

« .... Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương pháp bào-chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng cơn « thiếu, làm cho hồng huyết cầu (globules rouges du sang) tươi tốt « trong mạch và sát trừ được vi-trùng lậu, giang mai ».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CÔ-TINH BỔ-THẬN:

« .... Thuốc nầy không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu « rất quí như SÂM mật ong v. v... trị chứng đau thận di-tinh ».

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

MỘT VIỆC ĐÁNG MỪNG

Bồa-binh le 2 Juillet 1937

Monsieur TRẦN-ĐẮC-SỬ — HANOI

Thưa Ngài, chúng tôi gặp được thuốc bổ A' phiến của Ngài trong chân tôi nhiều người bổ được, có người hút rặng 2 30 năm cũng bổ được, khi bổ người rất mạnh khỏe đi làm như thường, cơn ấy không bát nào chúng tôi tả xiết, nay nhờ ngài gởi cho vài chục ve hạng ba 2$00, để tôi cho những người làm việc dưới tôi bổ hút, vì hiện nay hút thuốc phiện nhiều sự khó khăn lắm.

BẠCH-VĂN-HOÀNG Tri châu HÒA-BÌNH *kính thư*

Thuốc nầy dưới quyền kiểm soát tòa thí nghiệm Đông-dương và duyệt tòa án số 47 không ai được làm giả, thuốc có 5 hạng, giá nhẹ khác nhau VĂN MINH GIỚI YÊN HOÀN, hạng nhất 5$00, hạng nhì 3$00 hạng ba 2$00, hạng tư 1$00, hạng năm 0$50 mỗi ve, muốn thêm sức khỏe khi bổ hút dùng thêm thuốc sâm nhung sang bổ hoàng 2$00 một ve, uống 2 tuần lễ nó lọc hết máu cũ sinh máu mới, da thịt hồng hào không ai biết mình hút thuốc phiện, gửi bì Pharmacie Tam-Tỉnh, M. TRẦN-ĐẮC-SỬ phố số điếu 73. HANOI.

Có bán ở các đại-lý M. Vũ Tân phố Donner 87 Haiphong. Le Hoàn Hưng à Phanthiết, Hanoi. Vũ thị Trang à Tuyhòa, M. Trần Cảnh à Quảng-ngãi (Annam) M. Lê văn Nhựn rue 2bis ngõ 27 à Giađịnh, M. Ngô văn Thọ à Cầnđo, M. Vinh hiệp Phát à Longxuyên (cochinchine). M. Nguyễn văn Đồng à Pakse. M. Đào Tấn Thakhek, Phạm thị Lộc à Vientiane (Laos). M. Huỳnh Trọ 18 cohier, Nguyễn của Quế 67 rue pratre à Phnompenh, cần mỗi tỉnh một nhà đại-lý.

Bệnh Quỷ Thuốc Tiên

Nếu các ngài mắc bệnh Lậu, hay Tim-La, mới hay đã nhập cốt, hay Lậu đã Nhập-cốt, thì trong người vẫn được khỏe mạnh, chỉ khi nào thèo đêm uống rượu vào, trong người mệt nhọc thì cũng có tí mủ; hay nước đái vẩng, hay có cặn trắng, như thế là lậu nhập cốt, bệnh như thế vô tình đi lại với vợ, khi người vợ mắc phải thì không đau buốt gì, chỉ thấy ra khí hư, huyết bạch, sau các vi trùng ấy nó ẩn vào trong tử cung, thì hay lạnh bụng, đau bụng, đau gió con (Hétérie) đa thì vàng, hay sông sốt vặt, hay nhức đầu v. v., vì không đau buốt, vì tử cung của đàn bà nó ngắn và to, vì thế không mấy người biết trường không phải bệnh lậu, như thế đã lâu sinh ra lắm bệnh ngày hiểm lắm. Vậy các ngài mắc các bệnh đó mà đã uống đủ các thứ thuốc, trong Nam, ngoài Bắc, rồi, bệnh vẫn không khỏi và rất hết nọc độc. Thì cứ tin dùng thuốc HOÀNG-VĂN-ẤP 67 Hàng-nỉ BẮC-NINH (Tonkin) nặng thế nào cũng mau khỏi và rất hết nọc độc, người không hại, không hai sinh đẹp, thực như thế, chớ bán hiểu không như mọi người nói như thần, như thánh rất lợi chỉ là lấy người có bệnh, tiền mất bệnh còn, còn thuốc của bản hiệu hễ uống là khỏi, thuốc lậu 1$00; Tim-La 2$00 1 lọ, khi mua gửi lính bảo giao ngân; bán lẻ Lê Hem-Hưng Phanthiết, Quảng Lợi. Chợ Gềm Phnom, Mai Linh 88 Avenue Paul Bonnour Haiphong và đại-lý Huế, Saigon, vân vân

SỐT RÉT LÂU NGÀY RẤT CÓ HẠI ĐẾN THÂN THỂ

PHAT - LANH - HOAN ĐẠI - QUANG

Trừ khỏi bệnh sốt rét rất hay,— Phàm những chứng sốt rét có cơn, sốt rét lâu ngày, sốt rét liên miên, sốt rét ngã nước, (rét rừng) rét nhiều nóng ít, hay là rét ít nóng nhiều, hết thảy các chứng thuộc về ngược tật, hễ uống thuốc Phát-Lãnh-Hoàn Đại-Quang đều khỏi hẳn, trừ tuyệt nọc rét, không khi nào phát lại. Nhứt là ở những mạn ngược, sơn lam chướng khí rất nặng, nên hay sinh ra chứng rét rừng, nếu trữ sẵn thuốc này mà phòng thân thì chẳng lo chi hết.

Mỗi lọ giá. . . . . 0$10 — 12 lọ giá. . . . . 1$00

KHẮP CÁC NƠI TRONG CÕI ĐÔNG-PHÁP ĐỀU CÓ ĐẠI-LÝ

ĐẠI - QUANG DƯỢC - PHÒNG

29 — PHỐ HÀNG NGANG — HANOI — GIÂY NOI SỐ : 805

Tiểu-thuyết « Sư Đầu Quái Hiệp » đã ra số 7 đã biếu không. Xin nhớ đón xem.

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Le Gérant HUYNH-THUC-KHANG